

BEATA KRAJEWSKA

RODZINNE DOMY DZIECKA

IDEA – PRZEMIANY – WSPARCIE

AKAPIT

WYDAWNICTWO
EDUKACYJNE
TORUŃ 2024

Recenzenci

Dr hab. Justyna Krzywkowska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Dr hab. Teresa Ewa Olearczyk, prof. uczelni

Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie

Redaktor prowadzący

Marta Malinowska-Reich

Redaktor techniczny

Dawid Iwanowski

Korekta

Janina Malinowska

Projekt okładki

Studio graficzne RASPBERRY.com.pl

© Copyright by Wydawnictwo Edukacyjne „AKAPIT” s.c.

Toruń 2024

Wydawnictwo Edukacyjne „AkapiT” znajduje się w wykazie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydawnictw naukowych publikujących recenzowane monografie naukowe (poziom I, identyfikator Wydawnictwa 67600)

Publikacja dofinansowana ze środków
Funduszu Wsparcia Twórców Stowarzyszenia KOPIPOL

ISBN 978-83-66951-57-0

Wydawnictwo Edukacyjne „AKAPIT” s.c.

87–100 Toruń, ul. H. Piskorskiej 12/23

tel. 601 880 553, e-mail: info@weakapit.pl

Oferta wydawnicza oraz sprzedaż internetowa: www.weakapit.pl

tel. 601 880 321

Druk: Machina Druku, www.machinadruku.pl

Spis treści

Wprowadzenie	9
---------------------------	---

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Istota rodzinnych domów dziecka, ich podopieczni oraz opiekunowie	29
1. Definicje rodzinnych domów dziecka	29
2. Przymioty i zadania rodzinnych domów dziecka	35
3. Podopieczni rodzinnych domów dziecka i ich opiekunowie	77

ROZDZIAŁ DRUGI

Historia rodzinnych domów dziecka i regulacji ich dotyczących	109
1. Pierwowzory rodzinnych domów dziecka i ich początki	109
2. Rodzinne domy dziecka jako placówki opiekuńczo-wychowawcze usytuowane w systemie oświaty	115
3. Rodzinne domy dziecka jako placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego umieszczone w systemie pomocy społecznej	133

ROZDZIAŁ TRZECI

Aktualne uwarunkowania normatywne funkcjonowania rodzinnych domów dziecka oraz perspektywa ilościowa ich i dzieci w nich wychowywanych	145
1. Rodzinne domy dziecka jako forma rodzinnej pieczy zastępczej	145
2. Liczba i wiek dzieci mogących pozostawać pod opieką rodzinnych domów dziecka	153
3. Osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz podmioty im to powierzające	156

4. Wynagrodzenie dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka, pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz inne świadczenia	168
5. Dane statystyczne obrazujące aktualne funkcjonowanie rodzinnych domów dziecka oraz dzieci objętych ich opieką i wychowaniem	174
ROZDZIAŁ CZWARTY	
Metodologiczne założenia własnych badań empirycznych	179
1. Rodzinne domy dziecka w piśmiennictwie i interdyscyplinarnych badaniach empirycznych	179
2. Cele, problematyka i procedura badawcza	184
3. Organizacja i przebieg badań	200
ROZDZIAŁ PIĄTY	
Wsparcie opiekunów rodzinnych domów dziecka i ich podopiecznych	205
1. Istota i właściwości wsparcia społecznego	205
2. Wsparcie udzielane opiekunom rodzinnych domów dziecka i dzieciom będącym pod ich pieczę przez różne podmioty	215
3. Wsparcie usamodzielnianych wychowanków w związku z opuszczaniem rodzinnych domów dziecka	236
ROZDZIAŁ SZÓSTY	
Rodzinne domy dziecka w percepcji osób zaangażowanych w ich prowadzenie	245
1. Charakterystyka osób prowadzących rodzinne domy dziecka, ich motywacje oraz okres zaangażowania w sprawowanie pieczy zastępczej	245
2. Dzieci objęte pieczę zastępczą w rodzinnych domach dziecka, ich kontakty z rodzicami biologicznymi oraz usamodzielnianie	247
3. Problemy, sukcesy oraz postulaty związane z prowadzeniem rodzinnych domów dziecka	252
4. Wsparcie udzielane opiekunom rodzinnych domów dziecka oraz dzieciom w nich mieszkającym	256
Podsumowanie i postulaty	259
Bibliografia	269
Publikacje zwarte	269
Artykuły	284
Akty prawne	289
Strony internetowe	291
Abstract	293

Family orphanages. Idea – transformation – support

Contents

Introduction	9
CHAPTER ONE	
The essence of family orphanages, their residents and caregivers	29
1. Definitions of family orphanages	29
2. Characteristics and tasks of family orphanages	35
3. Residents of family orphanages and their caregivers	77
CHAPTER TWO	
History of family orphanages and regulations concerning them	109
1. Prototypes of family orphanages and their beginnings	109
2. Family orphanages as care and education facilities present in the education system	115
3. Family orphanages as family-type care and education facilities situated in the social welfare system	133
CHAPTER THREE	
Current normative conditions for the functioning of family orphanages and the quantitative perspective of these and the children raised there	145
1. Family orphanages as a form of family foster care	145
2. Number and age of children who may be cared for by family orphanages	153
3. Persons running family orphanages and entities entrusting them with it	156

4. Remuneration for persons running family orphanages, covering the costs of maintaining children placed in them and other benefits	168
5. Statistical data illustrating the current functioning of family orphanages and children under their care and upbringing	174
CHAPTER FOUR	
Methodological assumptions of own empirical research	179
1. Family orphanages in literature and interdisciplinary empirical research	179
2. Objectives, issues and research procedure	184
3. Organisation and course of research	200
CHAPTER FIVE	
Support for caregivers of family orphanages and their residents	205
1. Essence and characteristics of social support	205
2. Support provided to caregivers of family orphanages and children under their care by various entities	215
3. Support for children becoming independent in connection with leaving family orphanages	236
CHAPTER SIX	
Family orphanages in the perception of people involved in their management	245
1. Characteristics of people running family orphanages, their motivations and the period of involvement in providing foster care	245
2. Children under substitute care in family orphanages, their contacts with biological parents and independence	247
3. Problems, successes and postulates related to running family orphanages	252
4. Support provided to caregivers of family orphanages and children living in them	256
Summary and postulates	259
Bibliography	269
Uniform publications	269
Articles	284
Legal acts	289
Websites	291
Abstract	293